

Hoe ga je aan de slag met de resultaten van breed evalueren?

Wanneer je breed evalueert, krijg je een hele waaier aan informatie. Die informatie kun je op verschillende manieren gebruiken. We geven alvast enkele mogelijkheden van hoe je met de resultaten aan de slag kunt gaan.

1. De evaluatiegegevens kunnen gebruikt worden voor de **communicatie** tussen verschillende betrokkenen: tussen de school en haar leerlingen, maar ook tussen de school en de ouders.
2. De informatie verkregen uit evaluatie kan voor de leerkracht een aanzet zijn tot **reflectie** op drie niveaus: op **leerlingenniveau** gaat het bijvoorbeeld over de ondersteuning die leerlingen nodig hebben, reflectie op **klasniveau** richt zich op het aanpassen van de klaspraktijk en ook op **schoolniveau** gaan we na welke maatregelen er genomen kunnen worden om de kwaliteit van het geboden onderwijs te verbeteren.
3. De twee bovenstaande mogelijkheden leveren samen heel wat inzichten op voor de **ondersteuning en begeleiding** op maat van de leerlingen.

1

Breed evalueren en aan de slag gaan met de resultaten is geen alles-of-niets-verhaal. Dit document wil een inspiratiebron zijn voor leerkrachten, zorg- en taalbeleidscoördinatoren en een grondige afweging mogelijk maken van de stappen die binnen hun concrete klaspraktijk en schoolcontext het meest opleveren voor het leerproces van de leerlingen.

1. Communicatie

Communicatie over evaluatiegegevens is geen eenrichtingsverkeer van de leerkracht die de resultaten meedeelt aan de leerling en zijn ouders. Binnen breed evalueren hebben de leerling en de ouders een belangrijke stem. Volgende vragen kunnen je helpen bij je communicatie over de resultaten van breed evalueren:

1.1 Waarover communiceer je?

Het is belangrijk om de ouders op de hoogte te brengen van de manier waarop er geëvalueerd wordt, wat er met de evaluatieresultaten gebeurt en welke impact dit heeft op de manier van rapporteren. Wil je als school niet langer of minder met punten werken breng de **ouders** daarvan **op de hoogte**. Leg hen ook uit waarom je als school die keuze maakt: wat de aanleiding was, welke voordelen de school ziet, wat het oplevert voor de leerlingen, voor de ouders, enzovoort.

Breed evalueren betekent aandacht hebben voor **alle competenties**, dus niet enkel de puur talige competenties maar ook de zelfsturende-, leer- en sociale competenties krijgen een plaats in de evaluatie. Een overzicht van de competenties op basis van de eindtermen vind je [hier](#).

Een voorbeeld

Lina zit in het vierde leerjaar. Haar leerkracht gaf volgende instructies voor een schrijfofdracht: 'Maak in duo's een uitnodiging voor het grootouderfeest. Schrijf waar en wanneer het feest doorgaat en wat er op het programma staat. Zorg dat de mensen zin hebben om te komen.' Lina en Amir werken samen aan een uitnodiging. De leerkracht observeert Lina en stelt het volgende vast: Lina stelt voor om eerst na te denken over een goed programma. Ze wil graag het klasproject over griezelverhalen aan de grootouders voorstellen en bespreekt met Amir wat ze allemaal kunnen doen (zelfsturende competentie). Lina luistert geïnteresseerd naar de voorstellen van Amir (sociale competentie) en luistert ook naar de feedback van Amir over de opbouw van de tekst (leercompetentie). De uitnodiging is goed gestructureerd maar niet wervend genoeg. De uitnodiging spreekt niet genoeg aan om echt te komen (taalcompetentie).

Geef deze competenties ook een plaats in de bespreking van de resultaten met je leerlingen, met de ouders, met het team. Toon aan dat je deze competenties ook effectief belangrijk vindt.

Wanneer je breed evalueert, maar op de schoolrapporten van de leerlingen enkel werkt met percentages per vak, dan geef je het signaal dat cijfers het belangrijkste zijn. Als je leerlingen geregeld laat reflecteren over zichzelf en elkaar maar die bevindingen niet meeneemt in je communicatie over resultaten, laat je aan de leerling uitschijnen dat je er toch niet zoveel belang aan hecht. Communicatie over resultaten maar ook rapporten moeten dus afgestemd zijn op de werkwijze in de klaspraktijk en omgekeerd. [Hier](#) lees je hoe breed evalueren kan leiden naar **breed rapporteren**.

Het positieve benadrukken kan voor leerlingen een belangrijke stimulans zijn om in zichzelf te blijven geloven. Denk aan leerlingen die problemen hebben met spellen of moeite hebben met begrijpend lezen. Door breed te evalueren kan je hun evolutie in kaart brengen, zien waar ze wel goed in zijn of hoe ze strategieën (kunnen) ontwikkelen die hun leerproces vooruit helpen. Aandacht voor wat goed gaat is belangrijk voor het zelfbeeld en de **motivatie** van leerlingen.

Een directeur van een basisschool vertelde ooit 'Ouders schrikken als je ze opbelt met een positieve boodschap. Contact opnemen om te zeggen dat hun zoon of dochter het goed heeft gedaan gebeurt niet vaak, wordt ook niet verwacht maar kan erg belangrijk zijn voor het welbevinden van de leerlingen'.

1.2 Wanneer communiceer je?

Wie breed evalueert probeert geregeld, in verschillende situaties en met verschillende evaluatie-instrumenten een breed beeld te krijgen van alle competenties van zijn leerlingen, met oog voor waar ze goed en minder goed in zijn, voor product en proces. Evalueren is dan niet enkel op beoordelen gericht maar veeleer op het tijdig en gericht bijsturen van het leer- en instructieproces (zie punt 2 Reflecteren en bijsturen). [Permanently evalueren](#) is dan ook een belangrijk aspect van breed evalueren. Om dit te realiseren worden leerlingen best zoveel mogelijk betrokken bij de evaluatie en het bespreken van de resultaten. Zo kan breed evalueren bijdragen tot het zelfsturend vermogen en het leerproces van de leerling. Sommige evaluatievormen lenen er zich meer toe de [leerling te betrekken](#) bij het evaluatieproces en het bespreken van de resultaten, zoals co-, self- en peer-assessment, het werken met een [portfolio](#) of [reflectiegesprekken](#).

Ook de stem van de **ouders** levert een waardevolle bijdrage. Probeer hen op gezette tijden te betrekken. Een gesprek met de ouders zorgt vaak voor een nieuwe invalshoek. Tips over hoe je alle ouders zoveel mogelijk kan betrekken bij je onderwijs en evaluatiepraktijk vind je [hier](#).

1.3 Hoe communiceer je?

In de werkbladen bij het boek [Anders evalueren, Assessment in de onderwijspraktijk](#) (klik op de titel om naar de fiche te gaan) vind je onderstaand werkblad (werkblad 36). Het is een voorbeeld van hoe je de inbreng van ouders bij de evaluatie kunt organiseren.

Datum:	Gelieve er aan te denken dat u verwacht wordt op ..... (datum) om ..... uur.	
<p>Beste ouders/voogd,</p> <p>Ter voorbereiding van ons aankomende gesprek, vraag ik U enkele minuten uit te trekken en enkele ideeën op te schrijven over uw zoon/dochter. U mag ook rekening houden met activiteiten die buiten de school plaatsvinden.</p> <p style="text-align: center;">Hoogachtend, ...</p>		
Een aspect van groei, een sterk punt....	Eén of twee aspecten waar je vooruitgang wil zien	Eén specifiek doel
P.S. Gelieve dit formulier terug mee naar de bespreking te brengen. Gelieve dit formulier niet op te sturen naar de school.		

Houd bij je communicatie rekening met je doelpubliek. Een breed rapport met uitgebreide feedback kan voor sommige ouders een drempel zijn. Wat met **anderstalige ouders** die weinig op geen Nederlands spreken?

Klasse heeft in negen verschillende talen en in laagdrempelig Nederlands vertaalfiches opgemaakt die basisscholen kunnen gebruiken bij hun communicatie met anderstalige ouders. De vertaalfiches omvatten onder andere:

- een kijklijst voor het oudercontact waarin ouders kunnen aangeven hoe ze hun kind zien. De observatie van de ouders kan naast die van de leerkracht gelegd worden en vormt zo de basis voor een gesprek;
- een tekstje over wat kinderen op school leren met specifiek aandacht voor sociale, zelfsturende en leercompetenties;
- enzovoort.

Vind je niet wat je zoekt dan kan je als school ook overwegen om een aantal elementaire en/of schooleigen boodschappen en documenten zoals een toelichting bij het rapport, een verkorte versie van het pedagogisch project, enzovoort voor ouders te laten vertalen door een sociaal vertaler van een sociaal tolk- en vertaalbureau uit je regio. [Hier](#) vind je meer informatie over sociaal vertalen.

Vind je communicatie door middel van algemene schriftelijke boodschappen nog onvoldoende en wil je liever mondeling communiceren en een goed en diepgaand gesprek voeren met de ouders van een leerling, zonder daarvoor familieleden of de leerling in kwestie in te schakelen om te tolken, dan kan je overwegen om een sociaal tolk in te schakelen. In sommige regio's kunnen scholen gratis of voor een verminderd tarief beroep doen op sociaal tolken voor hun contacten met ouders. [Hier](#) lees je meer over hoe en wanneer je een sociaal tolk kan inzetten.

2. Reflecteren en bijsturen

De gegevens die je verkrijgt uit evaluatie zetten alle betrokkenen aan tot reflectie en bijsturen van het leer- en onderwijsproces. Die reflectie kan gebeuren op drie niveaus.

2.1 Reflectie op leerlingenniveau

Op **leerlingenniveau** geeft brede evaluatie de leerkracht meer zicht op de competenties van individuele leerlingen. Het is ook van belang dat leerlingen zelf meer inzicht krijgen in hun wat hun sterktes zijn, wat moeilijk loopt en waar groeikansen liggen. Hoe kan je dat doen?

Leerlingen betrekken bij de bespreking van resultaten en mogelijke pistes voor bijsturing verhoogt hun **zelfsturend vermogen** en ondersteunt hen om hun leerproces in handen te nemen. Ze worden namelijk uitgedaagd om over hun eigen kennen en kunnen, hun attitudes en gedrag na te denken en worden mee betrokken bij de uitbouw van alternatieven of mogelijkheden om bij te leren.

Samen met de leerlingen de **evaluatiecriteria** voor een taak of een opdracht bepalen en die naderhand ook samen bespreken is een andere manier. Hoe je dat kan aanpakken in de klas lees je [hier](#).

Ook goed onderbouwde **feedback** is iets waar leerlingen sterk nood aan hebben en is van groot belang voor hun leerproces. Hieronder geven we enkele tips voor het geven van goede feedback. Meer informatie over het werken met reflectiegesprekken vind je [hier](#).

Feedback is het meest efficiënt:

- Als hij op de leerdoelen is gericht en minder op andere kenmerken van de taak, zoals netheid, handschrift, lengte, geleverde inspanning, enzovoort.
- Als mondelinge feedback op het moment van het uitvoeren van de taak wordt gegeven.

- Als hij informatie verstrekt over hoe en waarom de leerling iets begrijpt en niet begrijpt.
- Als hij strategieën aanbiedt die de leerling helpen om zijn prestatie te verbeteren.
- Als hij de leerling in staat stelt de doelstellingen te begrijpen.

Uit: http://www.diversiteitenleren.be/sites/default/files/Feedback_1.pdf

Om het proces van reflectie en bijsturing op gang te zetten is het noodzakelijk dat evaluatie deel uitmaakt van de dagelijkse klaspraktijk en niet enkel op het einde van een trimester of schooljaar plaatsvindt. Reflectie is een belangrijk aspect van [permanent evalueren](#).

2.2 Reflectie op klasniveau

Op **klasniveau** biedt breed evalueren ook inzicht in je leerkrachthandelen en de effectiviteit van de klaspraktijk. De resultaten van breed evalueren zijn een vertrekpunt om na te denken over manieren waarop je de keuze voor groepsindeling, leerinhouden, taken, werkvormen etc. kunt baseren. We geven enkele voorbeelden van hoe je het **aanbod in de klas** kunt aanpassen:

- Vanuit de gegevens verkregen uit brede evaluatie, ken je beter het niveau van elke individuele leerling en weet je wat hun sterktes, werkpunten en interesses zijn. Op basis hiervan kan je **heterogene groepen** samenstellen. Deze groepen kunnen complementair zijn en je kunt elke leerling een taak of rol toebedelen van waaruit hij een succeservaring kan opdoen. Leerlingen kunnen op deze manier ook leren van elkaar.
- Nu je weet waar je leerlingen staan, kun je de **lessen** laten vertrekken vanuit de kennis en vaardigheden die al aanwezig zijn. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld ook zelf iets inbrengen in de les, op die manier wordt de aanwezige kennis benut. Lessen kunnen ook verder bouwen op de interesses van leerlingen. Soms moet de chronologische volgorde van de lessen hiertoe worden aangepast, maar het verhoogt wel de motivatie van de leerlingen.

Al deze informatie over breed evalueren heeft je misschien ook doen **nadenken** over jouw eigen **opvattingen over de rol van evalueren**. Zet je evaluatie in om de leerling bij te sturen waar nodig (monitoring) of om de leerling door middel van feedback zelf inzicht te laten krijgen in wat hij al goed kan en wat zijn werkpunten nog zijn (scaffolding)? De TAFL-Q (Teacher Assessment for Learning Questionnaire)¹ is een korte vragenlijst die nagaat wat de opvattingen van leerkrachten zijn over evalueren, voor wat betreft monitoring en scaffolding. Onderstaande richtvragen zijn een selectie, gebaseerd op de TAFL-Q. Deze vragen geven je een idee in welke mate jij aan monitoring en/of scaffolding doet. Je kunt de vragen ook lezen als tips of suggesties om deze principes toe te passen in je klaspraktijk.

Monitoring: leerproces bijsturen op basis van de resultaten van evaluatie

1. Ik stimuleer mijn leerlingen om na te denken over hoe zij hun schooltaken kunnen verbeteren.
2. Bij de nabespreking van een toets, overloop ik de antwoorden met elke leerling.
3. Terwijl leerlingen aan hun taken werken, vraag ik hen hoe ze denken dat het tot nu toe gaat.

¹ Pat-El, R.J., Seghers, M.S.R., Tillema, H.H., en Vedder, P.H. (2008). Constructing a new assessment for learning questionnaire. Potsdam. Paper presented at the meeting of the fourth biennial Earli/Northumbria assessment conference in: Castelijns, J., Seghers, M. & Struyven, K. (2011). *Evalueren om te leren. Toetsen en beoordelen op school*. Bussum: Coutinho.

4. Ik geef mijn leerlingen de kans om hun eigen leerdoelen te bepalen.
5. Ik vraag mijn leerlingen om aan te geven wat goed ging en wat minder goed ging bij het maken van hun opdrachten.
6. Ik laat mijn leerlingen weten wat hun sterke punten zijn en wat hun zwakke punten zijn op het gebied van leren.
7. Ik moedig mijn leerlingen aan om hun leerproces te verbeteren.
8. Nadat ik een toets heb afgenomen vertel ik aan de leerlingen hoe zij hun zwakke prestaties kunnen verbeteren.
9. Ik bespreek met mijn leerlingen hun vooruitgang.
10. Ik bespreek met de leerlingen hoe zij hun sterke kanten kunnen gebruiken om hun werk te verbeteren.

Scaffolding: zelfreflectie en zelfsturend vermogen van de leerlingen aanwakkeren

1. Ik pas mijn instructie aan als ik merk dat een leerling een onderdeel niet begrijpt.
2. Ik geef aanwijzingen om de leerlingen te helpen de leerstof te begrijpen.
3. Tijdens de les krijgen leerlingen de mogelijkheid te laten zien wat ze hebben geleerd.
4. Ik stel vragen op een begrijpelijke manier.
5. Door vragen te stellen tijdens de les, help ik de leerlingen om de leerstof te begrijpen.
6. Ik sta open voor inbreng van leerlingen in de klas.
7. Leerlingen mogen vragen stellen aan elkaar tijdens de les.
8. Ik geef gelegenheid aan mijn leerlingen om vragen te stellen.
9. Leerlingen weten wat de evaluatiecriteria voor hun werk zijn.
10. Ik ga na of leerlingen weten wat ze kunnen leren van de taken die ik hen geef.

2.3 Reflectie op schoolniveau

Op het derde niveau, **op het niveau van de school**, kunnen de resultaten van breed evalueren ook dienen als hefboom voor onderwijsverbetering. De school kan de resultaten van evaluatie gebruiken om ook zichzelf te evalueren. Evaluatie biedt zo niet alleen een spiegel voor het kind, maar ook een spiegel voor de school. De school kan zich vragen stellen over de kwaliteit van het geboden onderwijs, over de meest gepaste differentiatie- en/of remediëringsmaatregelen, over de inzet van extra leraren en ondersteuning. Evaluatie kan binnen een school uitgroeien tot een stimulans om na te denken over een lijn in je [evaluatiebeleid](#) en te werken aan een [taalbeleid](#) dat door het hele team gedragen wordt.

3. Ondersteunen en begeleiden: taalontwikkeling stimuleren

Op basis van de evaluatiegegevens, de communicatie met alle betrokkenen hierover en de reflectie op drie niveaus kan je besluiten dat sommige leerlingen nog meer uitgedaagd kunnen worden en/of dat anderen extra ondersteuning nodig hebben. Hoe kan je dat aanpakken op een manier die alle leerlingen ten goede komt?

3.1 Een krachtige (taal)leeromgeving creëren

Acties die aan de resultaten van evaluatie gekoppeld worden, mogen niet enkel gericht zijn op zwakke leerlingen maar moeten alle leerlingen stimuleren. Vertrek bij acties ook steeds vanuit de al verworven competenties. Je hebt al in kaart gebracht waar hun talige of andere noden zich situeren,

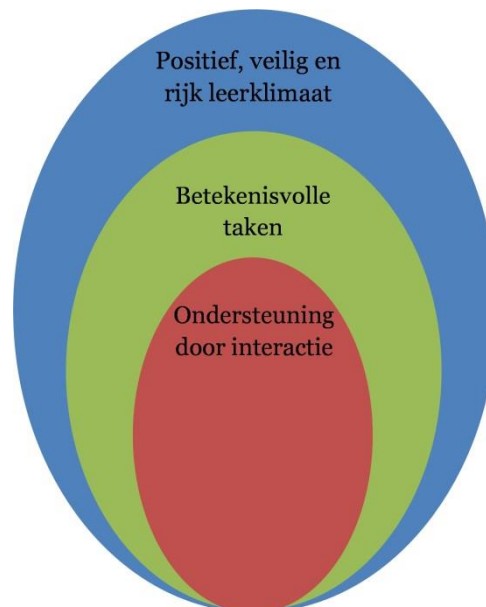
maar de **focus** ligt **niet op de tekorten**. Grijp sterktes en interesses aan om aan tekorten te kunnen werken. Taalontwikkeling en het leerproces zijn namelijk erg verbonden met motivatie en welbevinden.

Een voorbeeld

Jona heeft het moeilijke met mondeling spreekvaardigheid. Hij vertoont immers weinig spreekdurf. Uit het schrijfportfolio van Jona blijkt dat hij wel goede tekstjes kan schrijven over onderwerpen die hem boeien, zoals zeilen bijvoorbeeld, zijn favoriete hobby. Voor een volgende spreekopdracht kan de leerkracht vertrekken vanuit het verhaal van Jona. De leerkracht kan de leerlingen laten samenwerken in duo's of in kleine groepjes. Bij de groepssamenstelling kan een goede mix van competenties belangrijk zijn: leerlingen die vlot het woord nemen, leerlingen die liever schrijven, leerlingen die goed informatie kunnen opzoeken en verwerken... De leerlingen kunnen samen een verhaal brengen gebaseerd op het verhaal van Jona. De afspraak is dat iedereen een klein stukje van de presentatie brengt. Door samen te werken met anderen en te vertrekken vanuit een thema dat hem boeit voelt Jona zich sterker en ontwikkelt hij meer spreekdurf.

Voor je leerlingen apart gaat zetten om hen te remediëren kan je dus in eerste instantie werk maken van **samenwerkend leren** binnen een **krachtige (taal)leeromgeving**. Zo creëer je een stimulerend pedagogisch-didactisch klimaat waarin de talige competenties van alle leerlingen kans krijgen om zich verder te ontwikkelen.

Een krachtige leeromgeving omvat drie centrale elementen: een positief en veilig klasklimaat, betekenisvolle taken en ondersteuning door interactie. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

1. Een positief, veilig en (taal)rijk klasklimaat: Leerlingen die problemen hebben met taal, hebben nood aan een positief en veilig school- en klasklimaat, aan een taalrijke omgeving met veel kansen om taal te oefenen en te gebruiken. Met een veilige omgeving bedoelen we een omgeving waar leerlingen weten dat ze fouten mogen maken, waarin ze verduidelijking durven vragen aan de leerkracht en aan elkaar. De leerkracht zorgt voor een leerklimaat waarin leerlingen zich goed, veilig,

competent en gewaardeerd voelen. Dit zorgt voor een stimulerende leeromgeving waar alle leerlingen bij gebaat zijn.

Wil je weten of en hoe je voor een taalrijk, positief en veilig klasklimaat zorgt? [Hier](#) vind je richtvragen die je een beeld geven van je eigen aanpak als leerkracht en je verder op weg kunnen zetten.

2. Betekenisvolle taken: Betekenisvolle taken vormen een absolute voorwaarde om taalvaardigheid ten volle te laten ontwikkelen. Betekenisvolle (taal)taken dagen de leerlingen uit, ze zijn zinvol, doelgericht en interessant en vragen de inzet van taal om een motiverend doel te bereiken. Het einde van een verhaal verzinnen is een voorbeeld van een betekenisvolle spreek- en luistertaak². Leerlingen verzinnen in duo's een creatief of passend einde voor een verhaal. Ze vertellen hun einde aan een ander duo en proberen in viertallen een nieuw einde verzinnen waarin beide einde gecombineerd worden.

Wil je je eigen taken aan een kritisch onderzoek onderwerpen? [Hier](#) vind je een aantal richtvragen om je eigen taaltaken aan af te toetsen. Je vindt er ook meer toelichting en voorbeelden bij betekenisvolle taken.

3. Ondersteuning door interactie: Interactie is van onschatbaar belang voor de taalontwikkeling van leerlingen omdat door interactie het leerpotentieel van leerlingen verhoogt. Interactie wordt gestimuleerd door voorgaande items, namelijk betekenisvolle taken en een veilige klimaat. Gebruik een brede waaier aan werkvormen om leerlingen onderling en de leerkracht en de leerling tot intense en samen geconstrueerde interactie te komen.

Hoe kan je interactie tussen leerlingen stimuleren? Laat leerlingen samenwerken en geef ieder een eigen verantwoordelijkheid of werk met verdeelde informatie om de betrokkenheid en deelname van iedereen te verzekeren. Heterogene groepsamenstelling waarbij taalzwakkere leerlingen met meer taalvaardige leerlingen samenwerken vormt voor beide partijen een goede conditie tot leren. Benader de taalzwakkere leerlingen positief door de zaken waar ze wel goed in zijn (en waar je door breed te evalueren ook zicht op hebt) te benadrukken en te benutten. Denk bijvoorbeeld aan een leerling die moeite heeft met spelling maar bij groepswerk een geboren leidersfiguur is en boeiend kan vertellen. Werken aan de status van de leerlingen en welbevinden zijn belangrijk om alle leerlingen mee te krijgen.

Een voorbeeld

Begeleider Jan uit Freinetschool de Levensboom laat zijn leerlingen uit het vijfde leerjaar geregeld een 'werkstuk' maken over een zelfgekozen of aan een project gerelateerd thema. Deze werkstukken vormen een mooi voorbeeld van hoe je aan de hand van betekenisvolle taken en met een werkvorm die de interactie tussen leerlingen stimuleert ook buiten de les Nederlands aan taal kunt werken

Hoe gaan ze te werk?

1. Leerlingen kiezen in duo's een onderwerp. Dat kan een talig onderwerp zijn zoals een uitnodiging voor een tentoonstelling maar het kan evengoed een thema uit wereldoriëntatie

² Uit: Van den Branden, K. (2010). Handboek taalbeleid basisonderwijs. Pg. 92-93. Leuven: Acco

zijn.

2. De samenstelling de duo's kan op initiatief van de leerlingen gebeuren maar soms geeft de begeleider aan wie met wie gaat samenwerken. Zo kan de heterogeniteit van de groep maximaal benut worden. Indien nodig gaat de begeleider zelf met twee leerlingen aan de slag. Zo kan hij leerlingen met specifieke noden gericht ondersteunen.
3. Per onderwerp worden een aantal vragen opgesteld.
4. De duo's gaan online op zoek naar geschikte bronnen om een antwoord te vinden op hun vragen.
5. De bronnen worden voorgelegd aan de begeleider. Naarmate het schooljaar vordert worden de leerlingen vaardiger in het selecteren en beoordelen van geschikte (relevante en begrijpbare) bronnen en kunnen ze deze stap soms overslaan.
6. In duo gaan op zoek naar antwoorden en maken ze een presentatie over hun onderwerp. De begeleider gaat bij de duo's rond om hun vorderingen op te volgen en geeft feedback op hun werk.
7. Elk duo brengt, gezamenlijk, een presentatie voor de klasgroep en gaat door middel van een quiz na of iedereen alles begrepen heeft.
8. De klasgroep geeft feedback op de presentatie en probeert leer- en werkpunten te formuleren voor de individuele leerlingen en bij uitbreiding voor iedereen.

In dit voorbeeld kunnen kan ook bij thema's uit wereldoriëntatie op een doelgerichte manier aan de taalcompetenties worden gewerkt. De leerlingen werken aan begrijpend lezen zonder daarvoor aparte, klassikale oefeningen te moeten maken. Door naar een eindproduct toe te werken en in te spelen op wat leeft in de klasgroep wordt de opdracht betekenisvol en stimulerend. Leerlingen laten samenwerken, zorgt ervoor dat ze leren van elkaar. De leerkracht observeert de voorbereiding in duo's en stelt zijn instructie bij op basis van wat hij vaststelt. De samenstelling van de duo's kan op initiatief van de leerlingen maar de leerkracht stelt ook zelf duo's samen waarbij hij aandacht heeft voor de complementariteit van competenties. Indien nodig kunnen leerlingen met meer nood aan ondersteuning door de begeleider opgevolgd worden.

3.2 Oriëntering

Informatie verkregen uit evaluatie wordt ook vaak gebruikt voor **oriëntering van leerlingen**. Op het einde van het lager onderwijs wordt een eindtoets taal vaak gebruikt om leerlingen naar een bepaalde onderwijsvorm in het secundair onderwijs te oriënteren. Deze toetsen meten vaak slechts één aspect van taalvaardigheid, zoals hoe goed leerlingen kunnen spellen of hoe goed hun woordenschatkennis is. Gegevens uit brede evaluatie geven een vollediger beeld van de competenties Nederlands van een leerling en geven ook een idee waar de talige noden van een leerling zich bevinden. Op die manier kan bijvoorbeeld nagedacht worden over hoe een leerling met een taalachterstand toch naar het aso kan en welk soort ondersteuning daarvoor nodig is. Het doel van breed evalueren is om een **objectiever beeld** van de leerling te krijgen en hem niet te oriënteren op basis van een vermeende (taal-)achterstand. Bovendien is taal niet de enige factor die in overweging genomen wordt bij de oriëntering. Andere leergebieden, zoals wiskunde... worden in het onderwijs ook beter breed geëvalueerd en het gehele plaatje draagt dan bij aan het beeld dat de leerkracht van een leerling vormt. Op die manier kan de oriëntering van leerlingen beter onderbouwd en objectiever worden. Welke informatie je meegeeft aan de secundaire school en hoe je dat doet lees je [hier](#).

3.3 Opvolging

Wanneer de evaluatiegegevens worden bijgehouden in een overzicht, kunnen ze ook makkelijker worden doorgegeven aan de leerkrachten van het volgende jaar. Ook wanneer een leerling van school is veranderd, betekent een dergelijk overzicht een hele hulp voor de leerkracht om een beeld te krijgen op de startcompetenties. Op die manier wordt de evolutie die de leerlingen doormaken, beter zichtbaar en hoeven niet alle testen telkens bij de start opnieuw worden gemaakt, maar kan er verder gewerkt worden met bestaande gegevens. Dit betekent opnieuw tijdwinst voor het leerkrachtenteam.

4. Bronnen

Diversiteit in Actie. (2013). <http://www.diversiteitinactie.be/>

Pat-El, R.J., Seghers, M.S.R., Tillema, H.H., en Vedder, P.H. (2008). Constructing a new assessment for learning questionnaire. Potsdam. Paper presented at the meeting of the fourth biennial Earli/Northumbria assessment conference in: Castelijns, J., Seghers, M. & Struyven, K. (2011). *Evalueren om te leren. Toetsen en beoordelen op school*. Bussum: Coutinho.

Ramaut, G., Roppe, S., Verhelst, M. & Heymans, R. (2008) *SALTO Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid*. Centrum voor Taal en Onderwijs, KU Leuven in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Overheid <https://mijnonderwijs2.vlaanderen.be>

Van den Branden, K. (2010). *Handboek taalbeleid basisonderwijs*. Leuven: Acco

Verstraete, E. e.a. Coachingspakket breed evalueren 'Zie je wat ik kan?!'. In opdracht van de Proeftuinen en in samenwerking met RVO society. <https://diversiteitenleren.be/materiaal/materialen/coachingspakket-breed-evalueren-zie-je-wat-ik-kan>